

7.juni 2019

Til Kunnskapsdepartementet

Deres ref.:19/1113

Kunnskapsdepartementet hører forslag til rammeplan for lærerutdanning i praktiske og estetiske fag for trinn 1-13. Vi er positive til at de treårige faglærerutdanningene i praktiske og estetiske fag utfases, og at en innfører en femårig integrert lærerutdanning.

Norsk Lektorlag har følgende merknader og innspill til rammeplan-forslaget.

Norsk Lektorlag mener rammeplanen tidlig må identifisere kjerneoppgaven utdanningen skal kvalifisere kandidater til. På denne bakgrunn foreslår vi endringer i rekkefølge og ordlyd for § 1.punkt 4 (tillegg er understreket):

(4) Faglærerutdanning i praktisk og estetiske fag skal kvalifisere for en profesjonsutøvelse som bygger på forsknings- og erfaringsbasert kunnskap, og for videre studier på Ph.d.-nivå. Utdanningen skal kvalifisere studentene til å undervise etter læreplaner. Utdanningen skal bidra til at studentene får en kompetanse som fremmer helhet, sammenheng og progresjon i de praktiske og estetiske fagene i hele grunnopplæringen, trinn 1-13. Utdanningen skal ha et særlig fokus på de praktiske og estetiske fagenes mulighet og betydning i barne- og ungdomskulturen.

Utdanningen skal videre gi et profesjonsetisk grunnlag, ruste for kontinuerlig profesjonell utvikling og gjennom dette bidra til å videreutvikle skolen som en institusjon for danning og læring i et demokratisk og mangfoldig samfunn.

For oss i Lektorlaget er faglig fordypning vesentlig for undervisningen, i større grad enn teoretiske perspektiver på læringsarbeidet.

Til § 2 Læringsutbytte. Generell kompetanse, mener vi det ikke er tydelig hva som menes i **strekpunkt 3** «Kandidaten kan bruke språket på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng». Om det menes at kandidater skal kunne vurdere når de skal bruke presis profesjonsterminologi, og når de bør bruke ordinære norske begreper (eksempelvis i kommunikasjon med elever og foresatte), bør dette fremkomme tydeligere.

Deltagelse i samfunnsdebatt er utvilsomt viktig, men vi mener dette ikke bør ramses opp som en del av studiet. I strekpunkt 2 under generell kompetanse bør en videre begrense seg til at kandidatene skal kunne gjøre overveielser som er nevnt for å utvikle egen profesjonsutøvelse og praksis, og ikke kun som en deltager i skolens kollektive profesjonsutvikling. Videre mener vi at faglærere gjerne kan bidra i diskusjoner om barne- og ungdomskulturen vilkår, men vi ser ikke det som hensiktsmessig at dette nevnes som del av kandidatens generelle kompetanse. Samtlige lærerutdanninger er proppfulle, og rammeplanen bør ikke inneholde krav som ikke har direkte med yrkesutøvelsen å gjøre.

Å kunne reflektere over hvordan egne holdninger, verdier og identitet påvirker yrkesutøvelsen, er viktig (7.strekpunkt under generell kompetanse) men vi kan ikke se hvordan lærerutdanningene skal kunne vurdere hvordan kandidaten anvender dette *i egen profesjonsutvikling i et lengre perspektiv*, dette bør strykes.

Siste strekpunkt under § 2 Læringsutbytte, generell kompetanse, gir ikke mening. Norsk Lektorlag mener kandidatens profesjonskompetanse skal benyttes til å kunne forholde seg til hele

læreplanverket, og til å planlegge og gjennomføre undervisning, og vurdere elevers læringsutbytte, basert på læreplanene i fag. Det fremkommer ikke hvorfor rammeplanforslaget her kun trekker frem de tre prioriterte tverrfaglige temaene i fagfornyelsen, som omtales i overordnet del, når ikke noen av de andre verdiene fra overordnet del nevnes, ei heller betydningen av å kunne bruke profesjonskompetanse til å planlegge undervisningsforløp med progresjon, som bidrar til utvikling av elevenes kritiske sans, kreativitet etc.

Til § 3 Struktur og innhold – nærmere om krav til praksis

At masterutdanningen skal kunne kvalifisere kandidater til hele grunnopplæringen, fører trolig til at praksisperiodene i ulike skoleslag blir for korte og fragmenterte. I forslag til rammeplan stilles det eksempelvis krav til praksis i minst 70 dager 1.-13. studieår, hvor praksis skal være både på barnetrinn, ungdomstrinn og i videregående opplæring. Vi mener en oppdeling av utdanning mot ulike skoleslag, ville tilrettelegge bedre for høyere kvalitet i studiet og for høyere yrkesrelevans for uteksaminerte kandidater.

Videre mener vi det bør spesifiseres at det skal legges en praksisperiode til 1. studieår, slik at studenter raskt kan få et innblikk i hverdagen som lærer i skolen. I tillegg bør praksis angis i antall undervisningstimer i de ulike fagene, ikke i antall dager. Timelærersystemet på trinn 8-13, som utdanningen kvalifiserer til, fører til at antallet undervisningstimer varierer mye fra dag til dag. Ved å oppgi praksis i timer kan man i større grad sikre at studentene får flest mulig timer med praksis, og at de ikke bare skal oppholde seg på skolen – og kanskje bare ha en undervisningstime i løpet av en hel dag.

Det bør stilles krav om at studentene i løpet av praksisperiodene også får erfaring i å foreta vurdering. Dette kan gjøres med progresjon, ved eksempelvis at studentene først observerer øvingslærer, til at studenten selv foretar vurderinger under veiledning, til å foreta et selvstendig vurderingsarbeid.

For 4.-5.studieår stilles det krav om at minst 15 dager i praksis skal være prosjektbasert. Det fremkommer imidlertid ikke hva dette innebærer. Skal 15 dager i praksis være relatert til et prosjekt kandidatene er en del av? Eventuelt være relatert til et prosjekt praksisskolen har initiert? Dette er en for utydelig bestilling på rammeplan-nivå til utdanningsinstitusjoner og praksisskoler. Videre fremkommer det ikke hvilke alternativer som finnes for studenter som kan ta 10 dager praksis utenom grunnopplæringen. Om det her siktes til kulturskoler, og folkehøgskoler, som er nevnt i punkt 2, § 1, må dette fremkomme tydelig av rammeplanen.

Til § 3 Struktur og innhold – nærmere om krav til masteroppgaven

Norsk Lektorlag mener det bør stilles krav til at masteroppgaven får et omfang på 60 studiepoeng. 30 studiepoeng mener vi er et for lite omfang, gitt ambisjonen om et profesjonsrettet og praksisorientert forskningsarbeid. Vi mener erfaring med slik selvstendig forskningsarbeid er- og skal være – et grunnprinsipp for lærerutdanninger på masternivå. Da bør omfanget av masteroppgaven, slik at det settes av nok ressurser til å nå ambisjonene om kvalitet.

Tilrettelegger rammeplanene godt nok for kandidatens vurderingskompetanse?

8. strekpunkt under kandidatens ferdigheter handler om vurdering, og mest om formativ vurdering. Hva stilles av krav slik at lærerutdanningene forbereder kandidatene til å kunne gi en god summativ vurdering? Norsk Lektorlag mener det er vesentlig, for å sikre bedre kvalitet i vurderingsarbeid, at vurdering blir et gjennomgående tema i alle lærerutdanninger, og at temaet knyttes til fagdidaktikk.

Oppsummert:

- Det bør være tydelig at utdanningen skal kvalifisere studentene til å undervise etter læreplaner
- Kjerneoppgaven – undervisning etter læreplaner – er det viktigste læringsutbyttet
- Uklare formuleringer som «prosjektbasert praksis» og «bruke språket på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng» må presiseres så de er tydelige.
- Lærerutdanningenes mandat må begrenses til det de har mulighet til å påvirke, hvordan kandidaten anvender kunnskap *i egen profesjonsutvikling i et lengre perspektiv* kan ikke inngå i mandatet.
- Henvisning til overordnet del må være helhetlig, det er uheldig å kun trekke frem tverrfaglige temaer uten å nevne andre verdier som bidrar til utvikling av elevenes kreativitet og kritiske sans.
- Praksis bør deles opp mot ulike skoleslag, det tilrettelegger bedre for høyere kvalitet i studiet og for høyere yrkesrelevans for uteksaminerte kandidater.
- Det bør spesifiseres at en praksisperiode skal legges til 1. studieår, slik at studenter raskt kan få erfaring med hverdagen som lærer i skolen.
- Praksis bør angis i antall undervisningstimer i de ulike fagene, ikke i antall dager, antall undervisningstimer varierer mye fra dag til dag.
- Det bør stilles krav om at studentene får erfaring i å foreta vurdering i løpet av praksisperiodene.
- Hvilke alternativer som finnes for studenter som kan ta 10 dager praksis utenom grunnopplæringen må fremkomme tydelig av rammeplanen.

Vennlig hilsen

Rita Helgesen
Leder
Norsk Lektorlag